

synes jeg, uden videre at acceptere, at der skal være særlige krav til en demokratisk afstemning.«

Samme tankegang lå i det ændringsforslag, der blev stillet af Socialistisk Folkeparti og Retsforbundet. Heri blev det foreslået, at der kun skulle være krav om 30 pct. til at kræve en folkeafstemning og om 60 pct. af de stemmeberettigede til at stemme for, at skolen skulle opretholdes.

Det endte med, at der skulle 50 pct. til at kræve en folkeafstemning, og at 60 pct. af de stemmeberettigede skulle stemme for, at skolen skulle opretholdes. Dette ændringsforslag blev stillet af Venstre-regeringens undervisningsminister og fik tilslutning fra alle partier.

Der var med andre ord en helt klar forståelse blandt alle partier for, at folkets mulighed for at bevare deres egen skole skulle være reel.

Reglen om folkeafstemning i forbindelse med skolenedlæggelse blev en del af den danske demokratiske tradition. Derfor var det et voldsomt slag mod denne demokratiske tradition, da den borgerlige regering i 1988 foreslog, at folkeafstemningsreglen skulle afskaffes.

Lovforslaget blev til som et resultat af forhandlinger mellem regeringen, Kommunernes Landsforening, Danmarks Lærerforening og Skole og Samfund. Da det er sådan, at aftaler mellem regeringen, Kommunernes Landsforening og de respektive fagorganisationer i sig selv gør, at visse partier i Folketinget accepterer sådanne aftaler næsten uden videre, var reglen om folkeafstemning hermed afskaffet. Den korporative stat havde reelt sat Folketinget uden for indflydelse.

Den socialdemokratiske ordfører udtalte således i Folketinget: »Dette forslag ser vi som et resultat af regeringens aftale med Kommunernes Landsforening, Danmarks Lærerforening og Skole og Samfund, og resultatet af de forhandlinger tager vi til efterretning.«

Den konservative ordfører udtalte om samme problemstilling: »Som bekendt er lovforslaget blevet til på baggrund af forhandlinger mellem ministeren, Kommunernes Landsforening, Skole og Samfund og Danmarks Lærerforening. Vi er særdeles tilfredse med, at man i disse forhandlinger fandt frem til et for alle parter tilfredsstillende resultat. Vi vil gerne udtrykke anerkendelse til de organisationer, som har medvirket. Enigheden må betyde, at vi hurtigt kan færdiggøre behandlingen i udvalget, og det vil vi medvirke til.«

Det var i øvrigt karakteristisk i forbindelse med behandlingen i Folketinget, at partiernes ordførere gjorde meget ud af at understrege, at der med afskaffelse af folkeafstemningsreglen ikke var lagt op til, at

der nu skulle nedlægges flere skoler. Den konservative ordfører udtrykte det bl.a. på denne måde: »Når Det Konservative Folkeparti kan tilslutte sig undervisningsministerens forslag om at lempe reglerne for nedlæggelse af skolerne, er det ikke, fordi vi ønsker at give startskuddet til den anden centraliseringsbølge i den danske skoleverden – den første havde vi jo i 1960'erne – der er derimod tale om at placere ansvaret for den kommunale skolestruktur helt og fuldt hos kommunalbestyrelsen. Ønsker man at bevare en skole, kan man gøre det, ønsker man at nedlægge en skole, kan man gøre det uden at blive forhindret deri af centralt fastlagte regler; afgørelsen er kommunalbestyrelsens ansvar.«

Andre partiers ordførere var inde på en lignende problemstilling.

Ordføreren for Det Radikale Venstre: »Tingene hænger sammen i de forslag, der ligger i loven. Når vi siger, at nedlæggelse af skoler skal følge lokalproceduren, er det jo ikke et carte blanche til, at kommunalbestyrelser kan nedlægge skoler overalt. Det er selvfølgelig op til dem, men det er vigtigt for os at sige til kommunalpolitikere, til lærere og til forældre, at det, der bliver givet mulighed for ved den aftale, der er indgået, er, at man kan udnytte ressourcerne mere effektivt, og så er der større mulighed for at bevare mindre skoler rundt omkring. Det er faktisk tankegangen og intentionerne i det, der ligger på bordet nu.«

Ordføreren for Fremskridtspartiet: »Jeg mener, det er et forslag, der vil få stor betydning for bevarelse af de små skoler, specielt i landdistrikterne.«

Ordføreren for Kristeligt Folkeparti: »Kristeligt Folkeparti er ikke tilhænger af nedlæggelse af små skoler i landsbysamfund og mindre samfund i det hele taget, og vi håber ikke, at loven vil tilskynde her til.«

Det var således magtpåliggende for adskillige ordførere at fremhæve, at man ikke ønskede mange skolenedlæggelser. Tværtimod blev muligheden for mere samlæsning og højere klassekvotienter fremhævet som midlet til at undgå nedlæggelser af de små skoler.

Allerede ved afskaffelse af folkeafstemningsreglen gav SF udtryk for, at formålet hermed kun kunne være, at det skulle være lettere at nedlægge flere skoler.

Resultatet ses nu. Efter få nedlæggelser i 1989-90, der var kommunalt valgår, blev antallet af folkeskoler 1. august 1990 reduceret med 28 mod 13 i gennemsnit de foregående 5 år. Meget tyder på, at tallet pr. 1. august 1991 bliver mindst af samme størrelse som i år.

Den anden centraliseringsbølge synes indledt godt hjulpet på vej af folkeafstemningsreglens afskaffelse.